

Warszawa, 23 maja 2024 r.

**Prof. dr hab. Pan Adam Bodnar – Minister
Sprawiedliwości**

Szanowny Panie Ministrze

na podstawie Wytycznych w zakresie prowadzenia konsultacji publicznych zgodnie z § 36 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów Stowarzyszenie Votum przedstawiamy Panu Ministrowi Sprawiedliwości:

- opinię do projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie stypendium aplikantów Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury (B827).

Przedstawione uwagi przyczynią się do doskonalenia otoczenia regulacyjnego, dostarczając konkretnych oraz merytorycznych argumentów zespołowi legislacyjnemu w celu kompleksowej oceny wpływu, zwiększenia prawdopodobieństwa osiągnięcia zakładanych celów i zminimalizowania ryzyka wystąpienia negatywnych skutków wprowadzanej regulacji oraz zapewnieniu zasady obiektywności poprzez konsultację rozwiązań z przedstawicielami wszystkich podmiotów, których mogą one dotyczyć.

OPINIA

Stowarzyszenia Absolwentów i Aplikantów KSSIP VOTUM

do projektu rozporządzenia Ministra
Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie
w sprawie stypendium aplikantów Krajowej
Szkoły Sądownictwa i Prokuratury (B827)

Autorzy:

(kolejność alfabetyczna)

Dominik Wilga-Mieczkowski – aplikant
sędziowski
Grzegorz Oklejak – sędzia
Barbara Trokowska-Stempnik - sędzia

Wsparcie merytoryczne:

(kolejność alfabetyczna)

Hubert Dudkiewicz - sędzia
Aleksandra Sieniecka-Kotula – sędzia
Maciej Świder – asesor sądowy

Warszawa, 23 maja 2024

Nawiązując do pisma Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z 20 maja 2024 r., znak DLUS-I.469.3.2023 Stowarzyszenie Absolwentów i Aplikantów KSSIP VOTUM przedstawia opinię do projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie stypendium aplikantów Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury (B827).

W związku z nagłym (wbrew poprzednim zapewnieniom przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości) rozpoczęciem prac legislacyjnych nad nowelizacją rozporządzenia dotyczącego wysokości stypendium aplikantów sędziowskich oraz prokuratorskich, a także określeniem bardzo krótkiego terminu na zgłoszenie uwag, Stowarzyszenie Absolwentów i Aplikantów KSSIP VOTUM pragnie zwrócić uwagę na fakt, że **proponowane regulacje, choć pozytywnie ukierunkowane, są dalece niewystarczające i nie realizują w żaden sposób celów przedstawionych w uzasadnieniu do projektu rozporządzenia.**

W ocenie Stowarzyszenia projektowane rozporządzenie nie realizuje wielokrotnie zgłaszanych postulatów podwyższenia wysokości stypendium dla aplikantów Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, w szczególności w ramach petycji kierowanych przez Stowarzyszenie do Ministra Sprawiedliwości z 9 marca 2023 roku czy 13 lipca 2023 roku. Argumentacja podawana w tych pismach pozostaje wciąż aktualna.

Kwestię uwag należy jednak rozpocząć od wyrażenia poważnego zaniepokojenia odnośnie do czasu trwania procesu legislacyjnego, jak i ostatecznego brzmienia projektu. Stowarzyszenie wielokrotnie, w ciągu ostatniego roku, podnosiło kwestię stypendiów zarówno w petycjach, jak i wnioskach o udzielenie informacji publicznej. Właściwe jednostki organizacyjne Ministerstwa informowały, że trwają bliżej nieokreślone „prace koncepcyjne”,

które ostatecznie doprowadziły do stworzenia niniejszego projektu. Ostateczny kształt projektu jest ponadto zaskakujący w świetle wygłoszonych w trakcie wykładu inauguracyjnego XV rocznika aplikacji zapewnień, że dojdzie do „realnej” waloryzacji stypendium w wysokości 20% oraz aplikantom zostanie wypłacone wyrównanie od 1 stycznia 2024 roku. Treść projektu przeczy jednak tym zapewnieniom, bowiem nie doszło zarówno do podwyżki w wysokości 20% stypendium, jak i do ustalenia wypłaty stypendium wraz z wyrównaniem.

W uzasadnieniu trafnie przedstawiono, że **„stypendium stanowi jedyne źródło utrzymania aplikantów, ponieważ w trakcie odbywania aplikacji nie mogą podejmować zatrudnienia ani zajęcia** (...) przedmiotowy dodatek stanowi rekompensatę kosztów podróży aplikanta do ośrodka kształcenia w Krakowie, stąd nie zwiększa ona realnie jego dochodu”.

Z nieznanymi jednak Stowarzyszeniu przyczynami, pomimo jednoznacznego podkreślenia, że jest to już druga waloryzacja w ciągu ostatnich 2,5 roku (bez zaznaczenia, że ta „waloryzacja” i tak **nie doprowadziła wysokości stypendium do pierwotnie ustalonego pułapu tj. 70% podstawowego wynagrodzenia referendarza sądowego**), projektodawca wciąż nie zdecydował się na przeprowadzenie realnej waloryzacji zarówno wysokości stypendium, jak i dodatków za dojazdy przyznawanych aplikantom.

Na mocy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 sierpnia 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie stypendium aplikantów Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury ustalono, że od 1 stycznia 2022 roku stypendium aplikantów, w zależności od stażu aplikacji, będzie wynosiło odpowiednio 4.100/4.500 złotych. Aktualnie projektowane przepisy określają stypendium na kwotę odpowiednio 4.500/5.100 złotych.

Projektowana **wysokość stypendium**, po pierwsze, **nie jest waloryzowana wskaźnikiem inflacji bądź żadnym innym, obiektywnym wskaźnikiem**. Warto w tym miejscu zauważyć, że w 2022 roku inflacja wyniosła ok. 14,5%, zaś w 2023 roku 11,4%. Brak jest danych, aby określić wstępnie poziom inflacji w 2024 roku, jednak już wstępne dane wskazują na prawie 3% inflację już tylko w I kwartale 2024 roku¹. Aktualne stypendium przez pierwsze 12 miesięcy stanowi około 51% przeciętnego wynagrodzenia według GUS prognozowanego w II kwartale 2024 roku, a przy uwzględnieniu maksymalnego dodatku 59 %. Stypendium aplikanta po ukończeniu 12 miesięcy aplikacji wynosi odpowiednio 56% przeciętnego wynagrodzenia GUS prognozowanego w II kwartale 2024 roku, a przy uwzględnieniu maksymalnego dodatku odpowiednio 64 %.

Zarządzający Krajową Szkołą zdają się nie mieć również świadomości, że od 2022 roku sama **cena noclegów w Domu Aplikanta** (który i tak nie posiada bazy noclegów pozwalającej na pobyt w tym miejscu łącznie wszystkim aplikantom aplikacji sędziowskiej i prokuratorskiej **wzrosła z kwoty 80 zł za dobę**) (400 zł za zjazd) **do kwoty 180 zł za dobę** (900 zł za zjazd) od czerwca 2024 roku, przy czym Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury w komunikatach zastrzegła, że ostatecznie stawka ta nadal może wzrastać. Można więc uznać, że przewidziana przez Ministra waloryzacja stypendium zdoła pokryć jedynie wzrost cen w Domu Aplikanta, o ile nie wzrosną ponad dotychczas zapowiadany poziom.

Należy więc wyraźnie zaznaczyć, iż otrzymywane przez aplikantów **stypendium, z praktycznie maksymalnymi wypłacanymi dodatkami**, tj. kwota ok. 4.000/4.300 zł netto w zależności od stażu aplikanta, **w istocie stanowi**

¹ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ceny-handel/wskazniki-cen/wskazniki-cen-towarow-i-uslug-konsumpcyjnych-pot-inflacja-/>

wynagrodzenie mniejsze niż wynagrodzenie minimalne obowiązujące w przypadku pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę. Trzeba bowiem zauważyć, że jeżeli od stypendium zostanie odjęty koszt noclegu w Domu Aplikanta (900 zł) oraz standardowy koszt biletów dojazdowych (150 zł), to dochód rozporządzalny aplikanta wynosi odpowiednio 3.000/3.300 zł. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej od 1 lipca 2024 roku wynagrodzenie brutto będzie wynosiło 4.300,00 zł brutto, a więc 3.262,00 zł netto po odjęciu standardowych potrąceń publicznoprawnych. Warto również zauważyć, że **podwyżka stypendium jedynie o 10% jest wprost sprzeczna z zapowiadanymi podwyżkami dla sektora publicznego.**

W ocenie Stowarzyszenia waloryzacja stypendium, pozwalająca na osiągnięcie przez aplikantów minimalnego standardu bytowego, powinna doprowadzać do stanu spójności pomiędzy wysokością stypendium aplikantów a wysokością wynagrodzeń asystentów sędziów i asystentów prokuratorów tj. kwoty ok. 3.700 zł netto po odjęciu standardowych potrąceń.

Wysokość przyznawanego aplikantom stypendium należy więc ustalić na kwotę odpowiednio 5.800/6.200 zł brutto. Zauważamy jednak, że rozwiązanie te jawi się jedynie jako tymczasowe, bowiem **prawidłowym rozwiązaniem byłoby powiązanie wysokości wypłacanego aplikantowi stypendium ze sztywnym wskaźnikiem ustalonym jako 70% podstawowego wynagrodzenia referendarza sądowego.** Zdaniem Stowarzyszenia tylko tak zaprojektowane przepisy będą spełniały swoją rolę, tj. umożliwiły stabilizację ekonomiczną aplikantów, a wysokość stypendium będzie przewidywalna i na odpowiednim poziomie. **Obligatoryjnie należy również podwyższyć przyznawany aplikantom dodatek i przyjąć jego wartość na co najmniej dwukrotność aktualnej wysokości.**

STOWARZYSZENIE ABSOLWENTÓW I APLIKANTÓW KSSIP
VOTUM

Należy zauważyć, że kwota ok. 15 mln zł (koszt podwyżek) stanowi jedynie 0,0024% planowanego budżetu na sektor „wymiar sprawiedliwości” w części „Sprawiedliwość” planowanego budżetu na 2024 rok.

Wyrażamy nadzieję, że powyższe postulaty zostaną przyjęte, zaś w projekcie rozporządzenia zostaną uwzględnione rozwiązania dotyczące przedstawionych przez nas problemów.

z wyrażeniem szacunku

Prezes Zarządu
Stowarzyszenia Absolwentów i Aplikantów KSSIP
VOTUM

- Sędzia Marek Antas -